Lieta Nr.42648108
A00380-10/32

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2010.gada 10.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese R.Paegle,

piedaloties atbildētāja - Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas pilnvarotajai pārstāvei *G.P.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *I.L.* (turpmāk – pieteicējs) pieteikumu par Valsts policijas priekšnieka 2008.gada 23.maija lēmuma Nr.98 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2008.gada 2.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā (turpmāk – tiesa) saņemts pieteicēja pieteikums par Valsts policijas (turpmāk – atbildētājs) priekšnieka 2008.gada 23.maija lēmuma Nr.98 (turpmāk – pārsūdzētais Lēmums) atcelšanu.

Ar tiesneses 2008.gada 4.jūlija lēmumu pieteikums atstāts bez virzības trūkumu novēršanai *(lietas 10. - 11.lapa).* 2008.gada 8.augustā pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta *(lietas 2.lapa).*

[2] 2008.gada 23.maijā pieņemts pārsūdzētais Lēmums *(lietas 63.-67.lapa),* kurā norādīti tālāk minētie apsvērumi.

[2.1] 2007.gada 5.septembrī sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr.PA278136 (turpmāk – protokols) par to, ka 2007.gada 1.septembrī pieteicējs vadījis transportlīdzekli alkoholisko dzērienu ietekmē (3,13 promiles), kā arī, braucot atpakaļgaitā un novietojot automašīnu stāvēšanai, pieteicēja vadītais transportlīdzeklis uzbraucis divām stāvēšanai novietotām automašīnām. 2007.gada 24.septembrī Jūrmalas pilsētas tiesas tiesnese nolēma izbeigt lietvedību daļā par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk - LAPK) 149.^{15} panta ceturtās daļas, bet materiālu daļā par LAPK 149.^{8} panta 25.daļā paredzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanu nosūtīja izskatīšanai pēc piekritības Jūrmalas pilsētas policijas pārvaldei.

[2.2] Pieteicējs lūdzis atlīdzināt mantiskos zaudējumus Ls 1000,00 apmērā, kas iztērēti par juridiskajiem pakalpojumiem. Atbildētājs norāda, ka administratīvā pārkāpuma lieta 2007.gada 24.septembrī tika izskatīta tiesā, nevis policijā. Turklāt pieteicējs nav iesniedzis dokumentus, kas apstiprinātu, ka viņam ir materiāla rakstura grūtības.

[2.3] Pieteicējs lūdzis atlīdzināt arī morālo kaitējumu Ls 3000,00, taču nav norādījis apstākļus pēc kuriem novērtēts kaitējuma apmērs; kā arī nav pierādījis, ka ir izjutis fiziskas ciešanas, kuras viņam izraisījis būtisks tiesību vai ar likumu aizsargātu interešu aizskārums. Tā kā Jūrmalas pilsētas tiesa 2007.gada 24.septembrī nolēma izbeigt lietvedību daļā par LAPK 149.^{15} panta ceturtajā daļā paredzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, tad līdz ar to tika atjaunots tāds stāvoklis, kāds bija pirms tiesību aizskāruma.

[2.4] 2007.gada 5.oktobrī Jūrmalas pilsētas policijas pārvaldē tika izskatīts administratīvā pārkāpuma materiāls daļā par pieteicēja saukšanu pie administratīvās

atbildības pēc LAPK 149.[8] panta 25.daļas; pieteicējs atzīts par vainīgu minētā pārkāpuma izdarīšanā.

[2.5] Atbildētāja ieskatā pieteicējam nav radītas neatgriezeniskas sekas un nav nodarīts morālais kaitējums, sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu. Līdz ar to noraidīts pieteicēja lūgums par mantisko zaudējumu Ls 1000,00 un morālā kaitējuma Ls 3000,00 atlīdzināšanu.

[3] Pieteikumā *(lietas 3.lapa)* norādīts, ka nav pamatots iestādes apgalvojums, ka administratīvais process iestādē ir bez maksas. Juridisko palīdzību bez maksas neviens nesniedz un pieteicējs bijis par samaksu nolīgt juristu savu interešu aizsardzībai. Pieteicējs uzskata, ka tieši policija ir vainojama pie tā, ka lieta nonāca tiesā, jo policija sastādīja nepamatotu protokolu un pavirši veica lietas sagatavošanu tiesai.

[4] 2008.gada 9.septembrī tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums *(lietas 18. - 21.lapa)*, kurā norādīts, ka atbildētājs pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt, balstoties uz pārsūdzētajā Lēmumā ietvertajiem argumentiem *(sk. šā sprieduma, 4.punktu)*.

[5] Pieteicējs uz tiesas sēdi neieradās un par neierašanās iemesliem tiesu neinformēja. 2010.gada 17.decembrī tiesā saņemts (faksa sūtījumā) *E.D.* iesniegums *(lietas 95.lapa)* ar lūgumu izskatīt lietu bez *E.D.* klātbūtnes; pilnvara iesniegumam nebija pievienota.

Tiesa atzina, ka nav konstatējami Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 268. un 269.pantā minētie apstākļi, tādēļ nolēma lietu izskatīt pēc būtības bez pieteicēja piedalīšanās.

[6] Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina un lūdza tiesu pieteikumu noraidīt, atsaucoties uz pārsūdzētajā Lēmumā ietverto pamatojumu.

Motīvu daļa

[7] Izvērtējusi lietas materiālus un uzklausot atbildētāja pilnvarotās pārstāves paskaidrojumu, tiesa nonāca pie secinājuma, ka pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

[8] Tiesa konstatēja lietā šādus apstākļus:

[8.1] 2007.gada 5.septembrī plkst. 13:50 policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 3.nodaļas jaunākais inspektors *Ģ.Z.* sastādījis administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA278116 par to, ka 2007.gada 1.septembrī plkst.15:30 Jūrmalā pieteicējs, braucot atpakaļgaitā un novietojot automašīnu Chrysler Grand Voyager ar v/n */reģistrācijas numurs/* stāvēšanai, pagalmā pie ēkas Engures ielā 10, no ēkas Engures ielā 9 uz Kalna ielas pusi, neievēroja drošu distanci, kā rezultātā uzbrauca stāvošām automašīnām: Audi 80 Avant ar v/n */reģistrācijas numurs/* un Audi A6 ar v/n */reģistrācijas numurs/*; pieteicējs vadīja automašīnu, atrodoties alkoholisko dzērienu ietekmē ar minimālo alkohola koncentrāciju izelpojamā gaisā 3,13 promiles, mērījumi veikti ar mēraparātu LION SD-400 Nr.24639 D. Protokolā norādīts, ka pieteicējs izdarījis administratīvos pārkāpumus, par kuriem paredzēta atbildība LAPK 149.[8]panta 25.daļā un 149.[15]panta ceturtajā daļā. Protokola ailē, kas paredzēta paskaidrojuma ierakstīšanai pieteicējs cita starp norādījis, ka nepiekrīt automašīnas vadīšanas faktam *(lietas 22.lapa)*.

[8.2] 2007.gada 5.septembrī plkst. 14:20 policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 3.nodaļas jaunākais inspektors *Ģ.Z.* sastādījis administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA2781117 par to, ka 2007.gada 1.septembrī plkst.15:30 Jūrmalā pieteicējs, braucot atpakaļgaitā un novietojot automašīnu Chrysler Grand Voyager ar v/n */reģistrācijas numurs/* stāvēšanai, pagalmā pie ēkas Engures ielā 10, no ēkas

Engures ielā 9 uz Kalna ielas pusi, neievēroja drošu distanci, kā rezultātā uzbrauca stāvošām automašīnām Audi 80 Avant ar v/n */reģistrācijas numurs/* un Audi A6 ar v/n */reģistrācijas numurs/*. Tādējādi pieteicējs izdarījis administratīvo pārkāpumu, par kuru paredzēta atbildība LAPK 149.[8]panta 25.daļā. Pieteicējs protokolā pašrocīgi ierakstījis, ka noliedz automašīnas vadīšanas faktu *(lietas 42.lapa)*.

[8.3] 2007.gada 10.septembrī starp pieteicēju un *E.D.* noslēgts juridiskās palīdzības līgums *(lietas 59.lapa)* par juridiskās palīdzības sniegšanu saistībā ar 2007.gada 5.septembrī sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA278116; noteikta samaksa Ls 1000 apmērā *(sk. līguma 1.2. un 2.1.punktu)*.

[8.4] 2007.gada 10.septembrī *E.D.* pieteicējam izrakstījis rēķinu par juridisko pakalpojumu sniegšanu Ls 1000 apmērā *(lietas 60.lapa)* un 2007.gada 12.septembrī pieteicējs samaksājis rēķinā norādīto summu *(lietas 61.lapa)*.

[8.5] 2007.gada 24.septembrī Jūrmalas pilsētas tiesas tiesnese nolēma izbeigt lietvedību daļā par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības pēc LAPK 149.[15] panta ceturtās daļas pierādījumu trūkuma dēļ; savukārt materiāls daļā par LAPK 149.[8] panta 25.daļā paredzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanu nosūtīts izskatīšanai pēc piekritības Jūrmalas pilsētas policijas pārvaldei *(lietas 48.-55.lapa)*.

[8.6] 2007.gada 5.oktobrī pieņemts lēmums par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības par LAPK 149.[8] panta 25.daļā paredzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, piemērojot naudas sodu Ls 10 apmērā *(lietas 47.lapa)*.

[8.7] 2008.gada 14.februārī Jūrmalas pilsētas policijas pārvaldē saņemts pieteicēja iesniegums par mantisko zaudējumu Ls 1000 un morālā kaitējuma Ls 3000 atlīdzināšanu *(lietas 56. - 58.lapa)*, kurā norādīts, ka sakarā ar nepamatoti sastādīto protokolu pieteicējam radīti zaudējumi un morālās ciešanas, jo trīs dienu laikā pēc protokola sastādīšanas pieteicējs bijis spiests meklēt juridisko palīdzību, lai aizstāvētu savas tiesības un pierādītu, ka nav vainīgs pārkāpumu izdarīšanā; pieteicējs bijis sašutis un juties bezspēcīgs, jo viņa paskaidrojumus neviens neesot uzklausījis.

[8.8] 2008.gada 7.martā pagarināts lēmuma pieņemšanas termiņš uz četriem mēnešiem *(lietas 62.lapa)*. 2008.gada 23.maijā pieņemts pārsūdzētais Lēmums *(lietas 63.-67.lapa)*.

[9] Tiesa konstatē, ka lieta ir ierosināta par pārsūdzētā Lēmuma atcelšanu. Vienlaikus jāatzīst, ka ar pārsūdzētā Lēmuma atcelšanu tiesiskā situācija nekādā veidā nevar tikt izmainīta, jo pieteicējs vēl aizvien neiegūst to labumu, ko ir vēlējies iegūt.

Ņemot vērā minēto, tiesa pēc savas iniciatīvas precizē prasījumu, proti, prasījums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Līdz ar to, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi, respektīvi, vai ir konstatējams tiesisks pamats atlīdzinājuma (Ls 1000 par mantiskajiem zaudējumiem un Ls 3000 par morālo kaitējumu) piešķiršanai pieteicējam.

[10] APL 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Saskaņā ar APL 94.panta ceturto daļu atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams vai nav adekvāti, samaksājot atlīdzinājumu naudā.

Tādējādi secināms, ka atlīdzinājuma veidi ir iepriekšējā stāvokļa atjaunošana vai zaudējuma (kaitējuma) atlīdzinājums naudā. Noteicošais atlīdzinājuma veids ir iepriekšējā stāvokļa atjaunošana. Vienīgi tad, ja iepriekšējo stāvokli nedz tiesiski, nedz faktiski nevar atjaunot, vai arī tas nav adekvāti, pieļaujams atlīdzinājums naudā. Iepriekšējā stāvokļa atjaunošana nav adekvāta, ja tā ir saistīta ar nesamērīgi lielām

pūlēm, kas neatrodas saprātīgās attiecībās ar pieprasīto tiesisko stāvokli. Papildus šiem atlīdzinājuma veidiem Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtā daļa paredz iestādes atvainošanos kā atlīdzinājuma veidu par vieglu privātpersonai nodarīto personisko (arī morālo) kaitējumu (*sk. Senāta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-338/2009 11. un 12.punktu*).

[11] Atbilstoši Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.pantā noteiktajam, ikvienā gadījumā mantisko zaudējumu vai personiskā (arī morālā) kaitējuma apmērs tiek pierādīts ar Administratīvā procesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem.

Tā paša likuma 7.panta trešās daļas otrais un trešais teikums noteic: „*mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību. Šīs izmaksas atlīdzina Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, nepārsniedzot Ministru kabineta noteikumos paredzēto apmēru*". Savukārt APL 18.panta ceturtā daļa paredz, ka „*administratīvajās lietās, kas adresātam ir sarežģītas, pēc iestādes vai tiesas lēmuma, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, tās pārstāvim izmaksā atlīdzību no valsts budžeta. Atlīdzības apmēru un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets*".

Interpretējot citētās tiesību normas Senāts secinājis, ka juridiskās palīdzības izmaksas privātpersonai ir tās mantiskie zaudējumi, turklāt Ministru kabinetam deleģētas tiesības ierobežot atlīdzināmo juridiskās palīdzības izmaksu apmēru. Iepretim vispārīgam mantisko zaudējumu definējumam Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums 7.panta trešās daļas otrajā un trešajā teikumā, Administratīvā procesa likuma 18.panta ceturtā daļa sašaurina juridiskās palīdzības izmaksu atlīdzināšanu, nosakot, ka juridiskās palīdzības izmaksas atlīdzināmas vienīgi sarežģītā administratīvā lietā un vienīgi fiziskai personai, ņemot vērā tās mantisko stāvokli. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 18.panta ceturto daļu, Ministru kabinets 2004.gada 24.augustā ir izdevis noteikumus Nr.735 „Noteikumi par atlīdzības izmaksas kārtību un tās apmēru fiziskās personas pārstāvim administratīvajā lietā, kas adresātam ir sarežģīta" (turpmāk – Noteikumi Nr.735). Minēto noteikumu 6. un 7.punkts noteic, ka par pienākumu veikšanu administratīvajā lietā iestādē vai tiesā pārstāvim izmaksā atlīdzību triju latu apmērā par vienu darba stundu. Juridiskās palīdzības izmaksas iestādē apmaksā pati iestāde no tai attiecīgajam mērķim piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem, bet juridiskās palīdzības izmaksas tiesā apmaksā Tiesu administrācija no tai attiecīgajam mērķim piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Citiem adresātiem vai pieteicējiem – juridiskajām personām vai personu apvienībām vai vienkāršās administratīvajās lietās juridiskās palīdzības sniegšanas izmaksas Administratīvā procesa likuma 18.panta ceturtā daļa neatzīst par mantisku zaudējumu. Juridiskās palīdzības izmaksu atlīdzināšanas jautājumā jāievēro arī labas pārvaldības principa ietekme uz administratīvo lietu iestādē un objektīvās izmeklēšanas principa ietekme uz administratīvo lietu tiesā. Likumdevējs to ir uzskatījis kā iemeslu, kas samazina vajadzību pēc juridiskās palīdzības vai samazina juridiskās palīdzības izdevumu atlīdzināšanas pakāpi. Tādēļ administratīvo aktu adresātiem vai pieteicējiem – juridiskajām personām vai personu apvienībām vai vienkāršās administratīvajās lietās juridiskās palīdzības sniegšanas izmaksas Administratīvā procesa likuma 18.panta ceturtā daļa neatzīst par atlīdzināmām (*sk. Senāta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-338/2009 13.punktu*).

[12] Tiesa konstatē, ka izskatāmajā gadījumā protokols pieteicējam ticis sastādīts 2007.gada 5.septembrī, bet 2007.gada 24.septembrī Jūrmalas pilsētas tiesas tiesnese nolēmusi izbeigt lietvedību daļā par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības pēc LAPK $149.^{15}$ panta ceturtās daļas (sk. šā sprieduma 8.punktu). Līdz ar to tika atjaunots tāds stāvoklis, kāds bija līdz protokola sastādīšanai, jo augstākas instances

lēmums, ar kuru atceļ lēmumu, un ja tādējādi atjaunojas iepriekšējais stāvoklis, ir vērtējams kā atbilstīgs atlīdzinājums.

Senāts ir norādījis, ka atlīdzinājums var būt atbilstīgs, ja pārkāpuma radītās sekas tiek likvidētas un tiek atjaunota tiesiskā situācija, kāda, visticamāk, būtu bijusi, ja prettiesiskā rīcība nebūtu notikusi *(sk. Senāta 2008.gada 28.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-45/2008)*.

Tādējādi administratīvā pārkāpuma lietā pieņemta lēmuma atcelšana pati par sevi ir morāls gandarījums, jo tā ir atzīšana par nevainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

Tiesa konstatē, ka 2007.gada 5.oktobrī pieņemts lēmums par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības par LAPK 149.^{8} panta 25.daļā paredzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, piemērojot naudas sodu Ls 10 apmērā (sk. šā sprieduma 8.punktu). Tiesai netika iesniegti pierādījumi, ka minētais lēmums būtu apstrīdēts. Līdz ar to secināms, ka protokola sastādīšana norādītajā daļā bijusi pamatota.

Pieteicējs nav iesniedzis tiesai nevienu pierādījumu, kas norādītu uz pieteicēja trūcīgu mantisko stāvokli. Izvērtējot lietā konstatētos apstākļus, tiesas ieskatā arī nav pamata atzīt, ka pieteicējam būtu nodarīts smags morālais kaitējums. Pieteicējs nav iesniedzis pierādījumus, kas norādītu uz smagām morālām ciešanām.

Rezumējot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja izdevumi par juridiskajiem pakalpojumiem Ls 1000 apmērā nav atlīdzināmi kā mantiskie zaudējumi saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešo daļu. Savukārt APL 18.pants reglamentē administratīvā procesa izdevumus. APL 18.panta ceturtā daļa un saskaņā ar to izdotie Noteikumi Nr.735 noteic, ka atlīdzība no valsts budžeta adresātam sarežģītās lietās, ņemot vērā fiziskās personas mantisko stāvokli, ir izmaksājama tās pārstāvim. Tātad APL 18.panta un Noteikumi Nr.735 neparedz atlīdzības izmaksu pašai personai. Ņemot vērā minēto, prasījums daļā par Ls 1000 zaudējumu atlīdzināšanu ir noraidāms. Attiecībā par morālā kaitējuma atlīdzinājumu tiesa norāda, ka vienīgi būtisku morālo kaitējumu ir atbilstīgi atlīdzināt naudā. Izskatāmajā gadījumā nav pamata secināt, ka ar protokola sastādīšanu pieteicējam būtu nodarītas smagas morālās ciešanas, turklāt pieteicējs ticis gandarīts ar Jūrmalas pilsētas tiesas tiesneses 2007.gada 24.septembra lēmumu, ar kuru izbeigta lietvedība daļā par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības pēc LAPK 149.^{15} panta ceturtās daļas. Līdz ar to noraidāms prasījums arī daļā par morālā kaitējuma Ls 3000 atlīdzināšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. - 251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda :

noraidīt *I.L.* pieteikumu par mantisko zaudējumu atlīdzinājumu Ls 1000,00 un morālā kaitējuma Ls 3000,00 atlīdzinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2010.gada 10.martā.

Tiesnese R.Paegle